

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt II. Exempla Ordinum Mendicantium, qui in propaganda fide Catholica, miros in Ecclesia Dei fecêre progressus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

CAPVT II

Exempla Ordinum Mendicantium,
qui in propaganda fide Catholica,
miros in Ecclesia Dei fecerunt
progressus.

Multa commemoravimus supra ex Monachorum familia circa animarum culturam præclarissima exempla. Superest, ut ad Mendicantium Ordines deveniamus, quos & Episcoporum, & Apostolicæ Sedis in hac causâ cooperatores fuisse præstantissimos à tempore suæ institutionis usque ad nostrâ seculâ, nemo est qui dubitet. Et in primis de Patribus Dominicis, quantum animarum conversioni insudaverint, quantumque à suo ortu, & origine totius orbis salutem procuraverint, & in quantas regiones ob hanc causam fuerint sparsi, facillè erit colligere ex Bulla Innocentij IV. & Nicolai IV. Fratribus Prædicatoribus, in conversione animarum laborantibus concessa, cujus initio habentur hæc verba: *Innocentius Episcopus servus servorum DEI, Dilectis filiis Fratribus de Ordine Prædicatorum, in terras Sarracenorum, Paganorum, Græcorum, Bulgarorum, Cumanorum, Æthiopum, Syrorum, Iberorum, Alanorum, Gazarorum, Gothorum, Ziccorum, Ruthenorum, Jacobitarum, Nubianorum, Georgianorum, Armenorum, Indorum, Messeticarum, Tartarorum, Hungarorum, Majoris Hægarie, Christianorum captivorum, apud Tartaros, aliarumque Infidelium nationum Orientis, seu quarumcumque aliarum partium proficiscentibus salutem, &c.* Hæc Innocentius.

Quos fructus Ordo iste tulit ex tam copioso, tamque universali Verbi DEI semine, non facillè erit dinumerare. Nam cum aliqui Religiosi ad aliquas prædictarum regiones fuissent destinati, multas peragrarunt Barbarorum Provincias, in quibus nulla adhuc Christi notitia erat, idque eo fructu, ut ita scriptum sit, iniri non posse numerum animarum, ad rectam fidem per eos tradatarum, præsertim vix in Cumanorum gente. Unde *Benedictus*, qui ceteris præerat Fratribus, ad Magistrum Generalem scribens, (quæ adhuc extant literæ) narrat multa hominum millia non solum ex plebe, sed etiam ex prima nobilitate Baptismum suscepisse. Quare hoc sufficiat quasi specimen eorum fructuum, quos hic Ordo in Ecclesia tulit, fertque Indies, quibus recensendis iusta jam volumina scripta sunt.

Ex Franciscana autem familia, præter alia anno ferè Domini 1270. missus est Constantinopolim, ad tractandam illius Græcæ Ecclesiæ reconciliationem *Hieronimus Esculus*, is qui postea ad summum Pontificatum evectus, *Nicolaus IV.* est appellatus, & quidem felici successu, quippè qui Imperatori, & genti illi veritatis legem persuaserit, secumque quadraginta ex proceribus, ad Pontificis pedes, & ad Concilium, quod eo tempore Lugduni habebatur, cum magno omnium gaudio perduxerit. Idem etiam Tartaros non semel adierunt, primum ab *Innocentio IV.* missi anno 1245. quo tempore cum magnus hominum numerus Evangelium admisisset, paulò post multò plures illuc operari destinati, Monasteria multa instituta, denique res Christiana feliciter profectus administrata est. Iterum deinde anno 1341. à *Benedicto X.* Pontifice duo ex eisdem missi, tanquam Apostolici Legati, cum alijs socijs adjunctis, qui item accepta ab Imperatore illo promulgandi

Evangelii facultate, multa dento & templa, & Monasteria, cum divini cultus propagatione, multaque animarum conversione, instituerunt. Anno autem 1332. non parva horum manus in Armeniam ipsam penetravit, inter quos præcipuus fuisse fertur *Gonzalam Lauratum* virum doctissimum, qui cum concionibus, tum pluribus libris in illam linguam conversis, multum profecit. Eodem etiam ferè tempore, & *Pasibalem*, inter *Medos*, & *Gentilem*, inter Persas versatos esse accepimus: & illius quidem extat Epistola, qua narrat se, cum munera, & uxores, quas Barbari illi offerebant, aliasque blanditias constantè repulisset, tentatum deinde esse contumelijs, bis etiam lapidarum, faciem & plantas igne adustas, quibus tamen rebus ita se nunquam territum, ut nec habitum deposuerit, nec à prædicando destiterit. Atque etiam circa idem tempus *Bosina*, urbs Dalmatiæ, *Gerardi* Generalis Ministri opera, conversa est ab hæresi, cum illic fortè iter habuisset; qui deinde etiam pluribus eò missis, finitima loca, quæ erant eadem labe infecta, expugnavit, & ad Christi ovile reduxit.

Odericus autem *Forolivienfis*, eodem ipse ferè quoque tempore, tum, ut honores fugeret, qui illi ab omnibus habebantur, tum ferventi animarum zelo adductus, impetrata à Superioribus facultate, contulit se ad Infideles, ubi per varias excurrens provincias, versus Orientem, & Meridiem, eo in opere annis septem, & decem positus, viginti millia animarum solus baptizasse, & salutari doctrina instituisse dicitur. At vero circiter annum 1370. *Gulielmus Petrus* Catajæ missus Evangelizandi causa, plures quam sexaginta, ex suis adduxit. In Hungaria autem cum Rex ille finitimas quasdam Provincias recenter subjecisset, destinatis eo Franciscanis octo, non pluribus diebus, quam quinquaginta, ducenta hominum millia, ad Christum adduxerunt: quo successu impulsus Rex optimus, ad Ordinis Generalem scripsit, ut duo millia ad se Fratrum mitteret, quoniam nulli opus esset defaturum: legiturque adhuc hujus Generalis Epistola, qua suos ad tam optabiles, & gloriosos labores piè, & ferventer invitat. Nec tacendus *Joannes Capistranus*, qui anno circiter 1450 una excursionè duodecim Infidelium millia, & multos præterea schismaticos Ecclesiæ aggregavit.

Quanti verò in Indijs Orientalibus, & Occidentalibus fuerint ab initio, & fiant quotidie fidei Christianæ progressus, per Ordines omnes Mendicantes, immensi laboris esset enumerare. In eis sunt multæ familiae, ex Ordine SS. Augustini, Dominici, Francisci, & Carmelitarum Excalceatorum, quæ huic uni rei Christianæ scilicet fidei propagationi dant operam. Primos omnium, qui ex Mendicantibus tantam hanc provinciam aggressi sunt, Franciscanos fuisse legimus, atque eisdem etiam in iis inveniendis, cum antea ne quidem de nomine auditum esset, magnopere contulisse. Cum enim *Christophorus Columbus* de ea navigatione instituenda, apud *Ferdinandum* in Hispania Regem ageret, nec ei, ut in re tam nova atque incerta, multum fidei haberetur; Patres duo Franciscani valdè eum juvisse dicuntur, tum ipsam animando, tum etiam Regem impellendo, ut eam occasionem omnino tentaret. Itaque cum impetrata classe *Columbus* Mexicana regna feliciter aperuisset, atque in Hispaniam, tam lætæ rei nuntius reversus esset, statim aliquot ejus familiae Patres, ea in loca navigarunt anno circiter à Christo nato 1493. Atque eodem parè tempore, ad Orientalem

Indiam Emmanuëlis Lusitani Regis auspiciis à Vasco Gama patefactam, anno videlicet, 1500. missi sunt Evangelii causa viri octo; ex eadem familia, tum doctrina, tum pietate præstantes. Ab his initiis, hic Ordo per eas regiones diffusus, multiplicatis brevi tempore domiciliis, tredecim Provincias instituere, in quibus magnam Christianæ rei operam navarunt, & adhuc navant. Ad eosdem labores paulo post, id est anno 1505. navigare etiam Dominicani, qui item illic multa præclare gessere, deinde Augustiniani, & Carmelitar.

Sed quamvis plurimum Ordines alii, ut Christi nomen ab omnibus in universo orbe colatur, laboraverint, inferior tamen laus Societatis JESU Religiosis non debetur, quæ tum in Gallia, Belgio, Germania, Polonia, totoque illo Septemtrionis tractu hæretum peste laborante, impigrè se ubique offert Catholicis confirmandis, hæreticis reducendis, aut etiam confutandis, tum etiam versus omnes orbis partes, ac præcipuè in utraque India infidelium culturam exercet: ac primum in Orientali India, Joannis Lusitani Regis rogatu, per *Franciscum Xaverium*, Apostolicum sancti virum, introducta est, ac in celebri urbe *Goa* nuncupata, Societas JESU habet insigne Collegium, in quo morari solent Socii amplius centum: ibi instituuntur pueri quam plurimi, è diversis regionibus oriundi, Brachmanes, Persæ, Arabes, Æthiopes, Cafres, Canarii, Casarates, Bacanii, Malavares, Bengalæ, Canaræ, Peguæ, Patanes, Chinguolæ, Jai, Malai, Manacarabi, Macazareti, Malucii, Sionii, Mauri, Chinenfes, & alii, qui in terras suas dimissi optimis instructi moribus, ac disciplinis Evangelium longè latèquè disseminare soleant. Eadem Societas in Occidentali India Evangelium Christi latissimè propagavit, ac in utraque India innumeros habet operarios.

CAPVT III.

Non sufficere Religiosis Mendicantibus præparationem animi ad juvandos proximos.

AT non desunt, qui dicant non opus esse, ad charitatis perfectionem animarum studium actu suscipi, sed sufficere in affectu, & desiderio habere, ut constat multos viros sanctissimos Eremiti cultores, hæc charitatis affectione, sine illo actuali exercitio, quæ proximis tenetur consulere, viros evasisse perfectissimos; ex quo inferunt sufficere Religiosis, etiam Mendicantibus, habere animi promptitudinem, hoc est, paratos esse juvare Episcopos, vel summum Pontificem tempore instantis necessitatis, vel ipsis requirentibus, aut præcipientibus.

Et quamvis forsitan, si rem istam subtilius discuteremus, & ut ut dici solet in Scholis, metaphysicè, posset forsitan defendi, inter occasiones consulendi proximorum saluti assiduas & graves, sufficere charitatem in affectu, sive, ut ipsi vocant, animi præparationem; quemadmodum inter opes, & delicias sanctitas, inter honores humilitas, inter epulas castimonia: illud tamen certissimum est, in praxi similem animi præparationem nec sufficere, neque charitatis metam attingere. Proh dolor! pereunt innumeræ animæ, & actualiter detruduntur in infernum, & sufficit charitas in affectu, aut sola animi promptitudo eas adjuvandi?

Quæ rogo fuit causa, cur sancti, & Religiosi

virum cum probè intelligerent in quo sita esset charitatis perfectio, tamen ita charitatem proximi in actu sunt amplexati, ac si nihil ea esset, quæ in affectu tantum consistebat? Ac deinde illud etiam maximum est in hoc genere, quod cum Christi Domini vita perfectissima fuerit nostræ vitæ, & salutis forma, & ille non sola animi præparatione, sed etiam operibus ipsis, ac toto lux vitæ cussa nihil aliud, quam animarum salutem curaverit, consequens esse videtur, ut qui in hoc utroque ejus in se effluerit similitudinem, ei plus laudis debeatur, quam qui tantum in altero.

Hæc fuit etiam S. Bernardi sententia in Homil. *Ecce nos reliquimus omnia* &c. asserentis antiquis Patribus satis fuisse spiritum Domini solo spiritu sequi: At, inquit, ubi Verbum caro factum est, & habitavit in nobis, jam nobis in eo tradita est imago vitæ, & perfectionis exemplar, quod oportet etiam corporaliter imitari, ut utroque sequentes vestigio, non ulterius cum Patriarcha Iacob altero semore claudicemus. Neque id dicimus tanquam salvari quis vel hoc tempore nequeat, si secus egerit; sed ut gradum agnoscat proprium, & locum perfectionis, aut discipulatus officium non usurpet. Hæc Bernardus. Clarius tamen ipse *Serm. 50. in Cantica*, de hoc duplici charitatis genere edisserens in proximis juvandis, non sufficere affectualem, sed actualem prærequiri his verbis ostendit: *Ordinavit in me charitatem. Quàm putas harum? Vitamque, sed ordine opposito. Nam actualis inferiora præfert, affectualem superiora. Etenim in bonè affecta mente non dubium (verbi causa) quin dilectio hominū DEI dilectio præponatur, & in hominibus ipsis perfectior infirmioribus, celum terra, æternitas tempori, anima carni. Attamen in bonè ordinata actione, sæpè, aut etiam semper ordo oppositus invenitur. Nam & circa proximam curam plus urgemur, & pluries occupamur, & infirmioribus Fratribus diligentiori sollicitate assisimus, & paci terra magis, quam gloria cali, jure humanitatis; & ipsa necessitate intendimus, & temporalium inquietudine curatum, vix aliquid sentire de æterni permittimur, & languoribus nostri corporis, postposita animæ cura, penè continuè infervimus, & ipsis denique infirmioribus membris nostri abundantiorum honorem juxta sententiam Apostoli circumdamus, pro hoc quodammodo facientes verbum Domini, de quo habes: Erunt novissimi primi, & primi novissimi. Orantem denique hominem cum DEO loqui, quis dubitet? quoties tamen inde charitate jubente abducimur, & avellimur propter eos, qui nostra indigent opera, vel loquela, quoties piè cedit negotiorum tumultibus, pia quies? Quoties bona conscientia ponitur codex, ut operi manuum infusetur? Quoties pro administrandis terrenis, justissime ipsis super sedem celebrandis Missarum solemnibus? Ordo præposterus, sed necessitas non habet legem. Agit ergo suam actualis charitatis ordinem, juxta Patrisfamilias justionem, incipiens a novissimis. Hæc Bernardus.*

Præterea excusatio hæc frivola omnino videtur: nam vel loquitur de præparatione animi, quam debent habere subditi respectu Prælatorum Ordinis, ita ut ipsi non se immisceant Ecclesiasticis functionibus, nisi à Prælati suis ad munus concionandi, aut confessiones audiendi, aut alio modo erudiendi populos vocati; & hoc verissimum tutissimumque consilium judico, Quamvis forsã sæpè laudabilis erit se ipsos pro Infidelibus juvandis Prælati semel, atque iterum offerre, exemplo D. Gregorij, antequam ad Pontificiam ascenderet dignitatem, C. Bonifacij Episcopi, & Martyris Ordinis Camaldulensium; S. Ludovicij

Beltran.